

نکته‌هایی از معارف حسینی

مجالس امام حسین علیه السلام و حیات اجتماعی شیعه

دکتر محمد رنجبر حسینی^۱

برپایی مجالس عزا برای امام حسین علیه السلام در بعد اجتماعی، موجب زنده شدن جامعه شیعه و شکوفایی آن می‌شود. خدای متعال در آیه ۲۴ سوره مبارکه انفال می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خدا و رسول را اجابت کنید آن‌گاه که شما را فرا می‌خواند تا شما را زنده کند و حیات ببخشد». دین و مذهب حق یکی از عوامل مهم حیات اجتماعی انسان‌ها است و در یک نگاه خاص، هر یک از حقایق و شعائر دینی و مذهبی را شامل می‌شود. برپایی مجالس دینی برای اهل بیت علیهم السلام از مهمترین شعائر مذهبی محسوب می‌شود. در برخی روایات، ذکر احادیث اهل بیت علیهم السلام یا مجالس ذکر و حدیث ایشان صریحاً عامل حیات‌بخش یا احیاگر دل‌ها معرفی شده‌است. امام باقر علیه السلام فرمودند: «ان حدیثنا یحیی القلوب؛ همانا حدیث ما اهل بیت، دل‌ها را زنده می‌کند».^۲ در زیارت مطلقه امام حسین علیه السلام می‌خوانیم: بارالها بر محمد و آل محمد درود فرست، همانان که با یاد و

ranjbarhosseini@gmail.com

۱. استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه قرآن و حدیث.

۲. میزان الحکمة، ج ۲، ص ۲۸۸.

ذکرشان هر تاریکی و ظلّمتی از بین می‌رود.^۱

بی‌شک برگزاری مجالس امام حسین علیه السلام مصداق بارزی از مجالس ذکر و حدیث اهل بیت علیهم السلام است و موجب زنده نگه داشتن یاد سالار شهیدان و مکتب عاشورای آن حضرت می‌شود؛ دل‌ها را زنده و جان‌ها را بالنده می‌سازد. نتیجه این فرایند، حیات معنوی جامعه و نشاط و پویایی آن خواهد بود.

امام حسین علیه السلام سرور و سالار شهدا است. «شهید حماسه آفرین است. بزرگترین خاصیت شهید حماسه آفرینی اوست. در ملت‌هایی که روح حماسه خصوصاً حماسه الهی می‌میرد، بزرگترین خاصیت شهید این است که حماسه مرده را از نو زنده می‌کند. لهذا اسلام همیشه نیازمند به شهید است، چون همیشه نیازمند به حماسه آفرینی است؛ حماسه‌های نو به نو ... (شهید) از راه خون خودش، خودش را در اجتماع جاوید می‌کند؛ یعنی خون جاوید در اجتماع به وجود می‌آورد... خون شهید برای همیشه در رگ‌های اجتماع می‌جهد...»^۲

امام حسین علیه السلام شهید راه حق و حقیقت است، برگزاری مجالس عزا و گریه برای آن حضرت، روح آدمی را با آرمان بلند حضرت مرتبط می‌سازد و از ایشان به جامعه سرایت می‌دهد. در واقع مجالس عزای امام حسین علیه السلام حلقه اتصالی میان انسان‌ها و شهید و آرمان اوست که به جامعه شیعی سرایت می‌کند و موجب حیات آن جامعه می‌شود. چنین جامعه‌ای در مقابل ظلم سکوت نمی‌کند و زیر بار ذلت نخواهد رفت و بی‌تفاوت نسبت به پیرامون خود نیست.

شهید مطهری «ره» می‌گوید: گریه بر حسین علیه السلام موجب شکوفایی و بالندگی جامعه است زیرا افراد در عزای حسینی با آن حضرت ارتباط روحی و معنوی پیدا می‌کنند؛ توجه، شناخت، محبت و ارادت‌شان فزونی می‌یابد و آگاهانه به آن حضرت دل‌بسته شده و از عمق دل می‌خواهند پیرو ایشان باشند و ایشان را الگوی خود قرار دهند. تحلیل چنین گریه‌ای روشن می‌سازد انسانی که بر حسین علیه السلام می‌گرید، به راه و موضع

۱. مجلسی، محمدباقر، بحارالنوار، ج ۱۰۱، ص ۲۴۷.

۲. مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، ص ۱۰۴.

و نهضت آن حضرت اعتقاد دارد و خود را همراه ایشان و در مقابل دشمنان آن حضرت می‌نگرد.^۱

بنابراین در فرایند برگزاری جلسات برای امام حسین علیه السلام جریانی ایمانی، معرفتی و عاطفی میان شیعیان و آن حضرت شکل می‌گیرد و نوعی الگوگیری اتفاق می‌افتد و این موجب پویایی و حیات جامعه شیعه می‌شود. این پویایی و حیات جامعه شیعه در بین مذاهب جهان اسلام کاملاً مشهود و مرهون مکتب امام حسین علیه السلام و اجداد و اولاد پاکش است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی